

Havacı Kadınlar Haftası Kavram, Tespit ve Gerekçelerle

Can EREL

Uçak Mühendisi

can.erel@canerel.com.tr

Mesleki faaliyetlerimin son 42 yılında onunla bir sarmal oluşturup gelişerek süren entelektüel çalışmalarımı "CAN'CA Entelektüel Projeler" başlığında gerçekleştiriyorum. Bu kapsamda yer alan "Toplumsal Cinsiyet Dengesi" durumu hakkında farkındalık oluşturucu ve geliştirici çabalarımın kaynağında asırlık vizyona dayalı kuvvetli bir temel var:

Let Woman Soar... | Kendün Yükselün...
...Türkiyeye soarsal | ...Türkiyeye yükseltilir

"Bir toplum aynı amaca bütün kadınları ve erkekleriyle beraber yürümezse ilerlemesi ve medenileşmesine bilimsel olarak imkân yoktur."

~Gazi Mustafa Kemal (Konya)
(Balkanlı Mülteci, 29.3.1923)

Yüce kurucu ve kurtarıcı önderimizin bu vizyonu, öğrenip kavradığım ilk günden itibaren, bir mühendis ve yönetici olarak ilgili olduğum hava ve uzay ekosistemleri elemanı olan örgütlenmelerde **"her iki biyolojik cinsiyete eşit fırsat tanınarak eşit hak verilmesi"** olarak özetleyebileceğim toplumsal cinsiyet dengesini geliştirme amaçlı faaliyetler ve aynı amacı taşıyan taraflarla işbirliklerimin özel yeri ve önemi olmuştur; bu çabaların karşılığı -içinde bulunulan şartlarda doğal olarak- bu örgütlenmelerdeki kadın sayısının ve seviyesinin yükseltilmesi olarak görülmektedir. Bu konuda farkındalığının arttığı, faaliyetlerimin başladığı nokta da, kariyerimi belirleyen ve yön veren bir ocak olarak görüp her zaman vefa ile andığım, orijinal ismi ile "Eskişehir Tayyare Tamirhanesi (ETT)" - ilk iş yerim olmuştur.

Türk Hava Kuvvetlerinin muharip hava araçları ve hava aracı türbo motorları konusunda dünyaca bilinen bir "Teknolojik Mükemmeliyet Merkezi" olan Eskişehir Hava İkmal Bakım Merkezi kökündeki ETT bu yıl yüzüncü yıl dönümünü idrak ediyor; o yüzden bu yılı "[Ulusal Havacılık Endüstrisi Yüz'ü](#)" olarak isimlendiriyor ve bu yılı anlama ve anma etkinliklerimi bu başlıkta toplamaya çabalıyorum...

...bugün Türk havacılık endüstrisine kök olan ilk bu kurum, asırlık yüksek teknoloji süreçlerinde her iki biyolojik cinsiyete de eşit fırsat verilerek bilgi ve becerileri ile seçilen mühendis ve teknisyen kadınlara 1980'li yılların ilk yarısından itibaren yer verilmesi adeta bu alanda ülkemizde yaşanan önemli bir devrim olmuştur; alınan sonuçların etkisi ile bu yaklaşım savunma havacılığı ve sivil havacılık endüstri kuruluşlarında da örnek alınarak hayata geçirilmiştir.

İşte ulusal havacılık endüstrisinin bu ilk girişiminin gelişim sürecinde, alanlarında öncü olarak kariyer yolu açmış "İLK" unvanı taşıyan öncü Türk havacı kadınlarımızı araştırdığım "Ulusal Havacılık

Gelişim Sürecinde Türk Kadını" isimli çalışmanın özel bir yeri ve bu çalışmanın o an için güncel içeriği ile hazırlanan aynı isimli konferansın özel bir yeri ve etkisi vardır.

İlk defa, 2013 yılında okulum İstanbul Teknik Üniversitesi'nde düzenlediğimiz "Türk Kadınının (Uçakla) İlk Uçuşu" günün yüzüncü yıldönümü etkinliklerinde sunduğum bu konferansımın o zamanki içeriğinde, hava ve uzay ekosistemlerimizde ilk olduğunu tespit ettiğim yaklaşık 30 öncü Türk havacı kadınına anıma; çok güzel etkisi de olmuştu. Öyle ki, bu etki ile takip eden Dünya Kadınlar Günü için bu konferansı sunmaya davet almıştım.

Bu konferansın hazırlığında da aynı amacı taşıdığımızı anladığım "Dünya Havacı Kadınlar Enstitüsü (iWOAW)" ve onun küresel ölçekte havacılıkta toplumsal cinsiyet dengesi geliştirme amaçlı "Havacı Kadınlar Haftası (WOAW)" düzenlemelerini öğrendim...

O yıl için bu sürece resmi katılım için bu konferansım gecikmiş bir etkinlikti!

Sonrasında, hava ve uzay ekosistemi örgütlenmelerinde kadın sayısının ve seviyesinin yükseltilmesi amacı ile 2010 yılında Kanada'da kurulan bir sivil toplum örgütlenmesi olan iWOAW ve uygulamalarını daha yakından inceledim:

iWOAW, dünyada kadının, Raymonde De LAROCHE'nin ilk kez pilot lisansı aldığı 8 Mart 1910 gününü esas alan kuruluşu ile, her yıl 8 Mart gününü kapsayan haftayı (pazartesi gününden pazar gününe) "Havacı Kadınlar Haftası" kabul ve ilan ederek küresel ölçekte aynı amaca inanan gönüllü organizatörler tarafından bu hafta boyunca düzenlenen,

- Hava ve uzay ekosistemlerine kadın katkısı tarihinin anılması,
- Kadınlar arasında hava ve uzay ekosistemlerinde fırsatlar hakkında farkındalığın artırılması,
- Hava ve uzay ekosistemlerini kapsayan iş birlikleri ile havacı kadınlar tarafından geleceğin şekillendirilmesi,

temelli farkındalık oluşturucu, bilgilendirici ve zamanla tekrar edilince pekiştirici etkinlikler düzenlenmesine çalışıyordu...

iWOAW, ilan ederek dünya genelinde koordine ettiği bu haftaya özel oluşturduğu [web sitesinde](#) bu etkinlikleri planlama aşmasından itibaren (içerik ve konuları ile) dünyaya duyurarak katılıma davet edip resmileştiriyor, hafta bitince de etkinlik organizatörleri tarafından hazırlanan sonuç raporlarının bu web sitesine yüklenmesini istiyordu.

Yapılan etkinliklerin raporları takip eden haftalarda iWOAW jürisi tarafından değerlendirilerek belirlenen kategorilerde ödüller veriliyordu.

O yıl, Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. BÜYÜKERŞEN daveti ile 7 Mart 2013 günü sunduğum "Ulusal Havacılık Gelişim Sürecinde Türk Kadını" konferansımı da iWOAW'ın hafta ile ilgili web sitesinde duyurup raporlayamayınca bu şansı da kaçırmış oluyordum.

"Havacı Kadınlar Haftası" ile ilgili ayrıntılı bilgiye sahip olmamın ikinci yılından itibaren, CAN'CA Başarı Bursu Programı'nın ilk bursiyeri sevgili Yağmur GENÇOĞLU ile birlikte WOAW web sitesinin Türkçe sürümünün hazırlanmasını da sağlayarak,

**"Kadın Yükselsin...
...Türkiye yükselir!"**

sloganı ile Türkiye genelinde sunduğum gönüllü mentorluklarla hem toplumsal cinsiyet dengesini geliştirilmesine ve hem de küresel ölçekte ülkemizin bu alandaki çabaları ve durumu ile bilinirliğine katkı sağlamaya çalıştım.

Ülke genelinde aynı amaca inanan gönüllü meslektaşlarımızla takip eden yıllar Türkiye'deki organizatörler düzenledikleri etkinliklerin nicelik ve nitelikleri kazandıkları,

- 2015 yılında 3 dünya ödülü,
- 2016 yılında 2 dünya ödülü,
- 2017 yılında 1 dünya ödülü,
- 2018 yılında 1 dünya ödülü,

Raymonde De LAROCHE

- 2019 yılında 3 dünya ödülü,
 - 2020 yılında 3 dünya ödülü,
 - 2021 yılında 1 dünya ödülü,
 - 2022 yılında 6 dünya ödülü,
(2023 yılında deprem felaketi nedeni ile ulusal katılım sağlanmamıştır)
 - 2024 yılında 6 dünya ödülü,
 - 2025 yılında 5 dünya ödülü,
 - 2026 yılında 8 dünya ödülü,
- ile adeta bir efsaneleştiler..

Havacı Kadınlar Haftası 2026 (WOAW26)...

Gerçekten de, Türk havacılığı açısından çok özel, benim için onunda ötesinde bir yıl oldu 2026... Bu yıl, Cumhuriyet havacılığının ilk endüstriyel girişimi, Ankara merkezli Tayyare ve Motor Türk Anonim Şirketi (TvMTAŞ) havacılık tesisleri olan,

- Eskişehir Tayyare Tamirhanesi (ETT),
- Kayseri Tayyare Fabrikası (KTF),

gibi birer "Teknolojik Mükemmeliyet Merkezi" olarak günümüzde de faaliyetleri süren tesislerimizin faaliyete başlamalarının ve bu tesisler sayesinde ulusal havacılık endüstrimizin yüzüncü yıldönümü. Böyle bir yılda, WOAW Mentorluğunda 12'nci yılını idrak ederken, geçmiş yıllarda gerçekleşen WOAW etkinlikleri ve sonuçlarından aldığım dersler ve iWOAW tarafından yayınlanan bilgiler ışığında, ulusal havacılık endüstrimizin yüzüncü yıl dönümü olan 2026 yılı ile ilgili ön hazırlıklarımı yapmaya başladım.

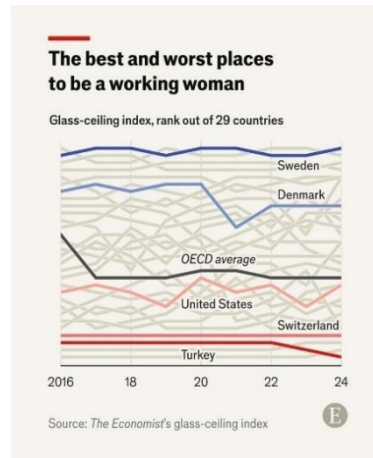
Bu hazırlıklar kapsamında, geçmiş yıllardan bildiğim WOAW etkinlik organizatörlerine, Türkiye yanında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki (WOAW etkinliklerine ilgi duyan) WOAWie'lere, hava ve uzay ekosistemindeki kurum ve kuruluşlara mesajlarımda ve açık kaynak paylaşımlarımda,

- Yerel ilgililerle iş birliklerinin öncelenmesini,
- Etkinliklerin (usul, yapı ve içeriklerinin) bütçe planlamalarında dikkate alınmasını,
- Etkinliklerde kız çocukları ve özellikle ebeveynlerinin kapsanmasını,
- Gerekirse organizasyona görev alacakların ve ilgi duyanların ön eğitiminin de dikkate alınması,

ile hazırlıkların başlatılması yönünde duyurularımı ve anımsatmalarımı yılbaşı öncesinde başlamıştım...

Bu önerileri, kendi faaliyetlerimde erişimi yükselterek, kapsayıcılığı artırarak çok daha dikkatle uygulamam gerektiğinin de farkındaydım...

...tam da kadına şiddetin kontrolsüz artışı ve özellikle de "Women-Washing"¹ olarak tabir edebileceğim "Kadın Dostu" görüntü ve beyanlarla gizlemeye çalışılan tersi yöndeki faaliyetlerin ve küresel paylaşımlara yansıyan acı sonuçlarının,

¹ Glass-Ceiling - Cam Tavan nedir?

Toplumda azınlık grubunu oluşturan kişilerin maruz kaldıkları ve mevcut hiyerarşik düzende belli bir seviyenin üstüne yükselmelerine engel olan soyut ayrımcılığı ifade eden bir görünmez sınır metaforu....

gündeme çokça geldiği günümüz şartlarında bu yönde iş birliğine dayalı ve örgütlenmiş emeğin yoğunlaştırılması ve ayrılan zamanın artırılması gerekliliğine işaret ederken...

Türkiye’de, geçmiş yıllarda niceliği sürekli artan Antalya – İzmir gibi illerimizdeki WOAW etkinliklerinin niteliklerinin de daha da fazla gelişerek sürmesi, Ankara - Eskişehir - Kayseri illerindekiler başta ulusal havacılık endüstrimizin gururumuz kurum ve kuruluşları, havacılık ilgilileri sayesinde yıl da dikkat çeken ve ilgili ekosistemlerde toplumsal cinsiyet dengesinin gelişmesine katkı sağlayan WOAW etkinliklerinin gerçekleşmesi, etkinlik başarıları ile daha fazla WOAW ödülünün Türkiye’ye getirilebilmesini umut ederek çalışmalarımızı planladık ve gerçekleştirdik...

Sonuç?

- Havacı Kadınlar Haftası 2026 etkinliklerinde,
 - Topluluklara & Şirketlere Yönelik Ödüller | Awards For Communities & Corporations
 - "Dünyanın Kadınlara En Duyarlı Havacılık Toplumu | Most Female Friendly Aviation Community Worldwide" Ödülü Sahibi: (Ege Üniversitesi Havacılık Meslek Yüksekokulu'ndan Öğretim Görevlisi Özde YILMAZ ŞENOL, Türk Hava Kurumu Menemen Şubesi'nden Tülay ÇETİN, Menderes Şubesi'nden Aysel GÜLEÇ KARATAY, Torbalı Şubesi'nden Hatice SÜMER'in organize ettikleri WOAW26 etkinlikleri sayesinde) **İzmir**, Türkiye
 - "Dünyanın Kadınlara En Duyarlı Havacılık Şirketi | Most Female Friendly Aviation Corporation Worldwide" Ödülü Sahibi: **TUSAS Engine Industries, Inc.** (TEI), Eskişehir, Türkiye
 - Öğretmenlere, Profesyonellere ve Meraklılara Yönelik Ödüller | Awards For Teachers, Professionals, & Enthusiasts
 - "Dünyanın En Beğenilen Organizatörü | Most Acclaimed Organizer Worldwide" Ödülü Sahibi: **Özde ŞENOL**, Türkiye (Uçuşsuz Etkinlik)
 - "Dünyanın En Yaratıcı Influenceri | Most Prolific Influencer Worldwide" Ödülü Sahibi: **Can EREL**, Ankara, Türkiye
 - "Haftanın WOAW Yaratıcısı | WOAW Creator of the Week" Ödülü Sahibi: **Mukadder İĞDİ ŞEN**, Türkiye (video) | **Aslıhan GÜVEN**, Türkiye (artwork)
 - "Pembe Kağıt Uçak | Pink Paper Plane" Ödülü Sahibi: **Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Havacılık Kulübü**, Türkiye (En Büyük Sanat Eseri) | **TEI - TUSAS Engine Industries, Inc.**, Türkiye (En Çok Kişinin Yer Aldığı),

olarak belirlenmiştir.

Ayrıca, uzun bir zamandan sonra, CAN'CA WOAW26 Konferansı paylaştım... Bu etkinlik, RedStar Havacılık işbirliğimizde bu şirketinin çalışanlarının aileleri ile düzenlenen "Uluslararası Kadınlar Günü ve İftar" etkinliği kapsamında 4 Mart 2026 günü gerçekleşti..

Türk havacılığının gelişimi kronolojisine uygun olarak, havacılık ve uzay alanlarında "[Rol Model 41+ İlk Uçan Türk Kadını](#)" tanıtımı paralelinde bana refakat eden üçü ile de güne odaklanan mini söyleşilerimi kapsayan bir konferans oldu...

...usulü, içeriği ve uygulaması ike havacılığımızda bir ilk de olan bu etkinliğin WOAW26 için farklı bir İZ oluştuğunu düşünüyorum.

Türk Sivil Havacılığında Toplumsal Cinsiyet Dengesi Gelişimi İlgili Faaliyetleri

Türk sivil havacılık otoritesi'nin, dünyada bir ilk olarak, sivil havacılık ekosistemi bileşenleri ile işbirliğinde oluşturduğu "Sivil Havacılık Toplumsal Cinsiyet Dengesi Geliştirme Komisyonu (SHGM-TCDGK)" ve bu komisyon marifeti ile düzenlediği "Sivil Havacılıkta Toplumsal Cinsiyet Dengesi

Geliştirme Talimatı (SHT-TCD)" Türkiye’de bu konuda düzenlenen çabalara önemli bir dayanak oluşturmuş ve büyük bir ivme kazandırmıştır.

Bu hızlı gelişmelerden sonra, Türkiye’de 2020 yılı Havacı Kadınlar Haftası’nın düzenlenen etkinliklerle tam bir festival olması planlanmıştır. Ancak önce güney sınırımızdan gelen şehit haberlerinin yası ile ertelen ve hemen akabinde ilan edilen ve etkileri ile 3 yıla yakın süren Küresel Salgın bu konuda planlara kurumsal gelişmeyi engellemiştir.

Sonrasındaki deprem felaketi de kurumsal ölçekte WOAW katılımı ve etkinlik düzenlemelerini olumsuz etkilemiştir.

Ulaşılan Seviye ve Sonuç....

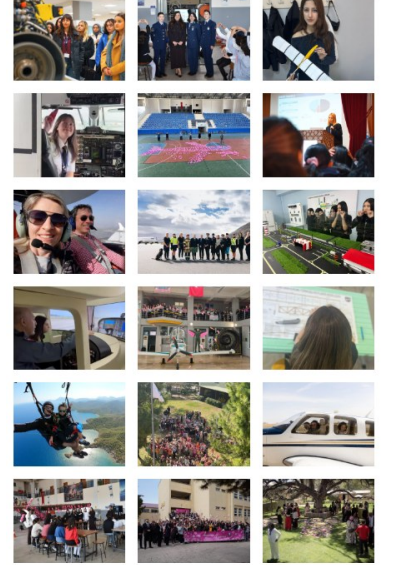
Onlarca yıl öncesinde, hayal ettiğim nitel başarı yaklaşım ve uygulamalarda net bir şekilde hissediliyor, nicel başarı sektörel istatistiklere de yansıyor; ayrıca, her yıl Havacı Kadınlar Haftası etkinlikleri de gelişiyor, Dünya Havacı Kadınlar Enstitüsü tarafından ilan edilen WOAW Ödülleri ile alınan sonuçlar, yıllardır dilimden düşmeyen "*İşbilenlerin aynı amaca yönelik dürüst ve samimi iş birliği, sürdürülebilir başarının sırrıdır.*" sözümü de kanıtlarcasına perçinleniyordu... Gerçekleşen etkinlikler ve elde edilen başarımlar ve eksiklerimizden "Alınan Ders",

"...hava ve uzay ekosistemlerinde yer alan örgütlenmelerde (sermayedar, yönetici, iş gören, her yön e katmandaki paylaşın) "Toplumsal Cinsiyet Dengesi" ilişkili kavramları ve felsefesine hakim olarak ve örgütlenmelerdeki kadın sayısının ve seviyesinin yükseltilmesine samimiyetle inanıp -gerekir ise, bu amaca yönelik yönetici ve iş görenlerden oluşacak birimler de oluşturarak- gelecek insan kaynağı yapısını oluşturma potansiyeline sahip tarafları belirlemesi, düzenli iletişim kurarak ilişkiye girmeleri ilk ve temel gereklilik..."

düşüncemi bir kez daha kanıtladı.

Ege Üniversitesi Havacılık Meslek YüksekOkulu marifeti ile düzenlenen böyle güzel ve anlamlı bir törende, dünyada ilk kez bir şehre verilen "Dünyanın Kadınlara En Duyarlı Havacılık Toplumu" ödülünün İzmir tarafından kazanıldığını bir kez daha dünyaya ilan etmek ve bu ödülü kazanan emek sahipleri tarafından ödülün İzmir Valiliğine sunulmasına şahitlik etmekten büyük bir mutluluk duydum; bu mutluluğum ödülün İzmir Adnan Menderes Havalimanı ve benzer ortamlarda tüm insanlıkla paylaşıldığı günleri görebilmek bu mutluluğumu daha da artıracak...

...bu duygu ve düşünceleri yaşayabildiğim törenlere katılmamı destekleyen, Tulpar (Havacılık) Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi yönetimi başta olmak üzere, hava ve uzay ekosistemleri elemanı olan örgütlenmelerde "**her iki biyolojik cinsiyete eşit fırsat tanınarak eşit hak verilmesi**" çabalarına ve WOAW süreçlerine zamanları, maddi olanakları ve emekleri ile katkı ve destek sağlayan, katılarak etkinlik ve törenlerin değerini yükseltenlere Can-ı gönülden teşekkürü bir borç bilirim!

Yaşasın Türk Tayyareciliği!

Kaynakça:

- iWOAW NewsLetter: "[Above & Beyond in 2026!](#)" (Mart 2026)
- CE® Basın Bülteni: "[Dünya Havacı Kadınlar Haftası 2025 ve Türkiye Başarımı](#)" (Mart 2025)
- CE® Çözümleri Web Sitesi "[Havacı Kadınlar Haftası \(WOAW\)](#)" Sayfası.